

FÜGGETLEN RENDESZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 441-6501 ☎: 06-1/441-6502
✉: titkarsag@repate.hu
🌐: www.repate.hu

Ügyszám: FRP/302/2015/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

416/2015. (XI. 26.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület **panaszos**¹ 2015. június 4-én előterjesztett **panasza alapján indult eljárásban** a 2015. november 26-án megtartott zárt ülésén született állásfoglalását

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – a M.-i Rendőrkapitányság – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben alapjogot sértő intézkedésre nem került sor, mivel az alapjog korlátozása jogszerűen történt, illetve az alapjog sérelem nem megállapítható.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

1) A panaszos vele szemben 2014. december 2-án B. településen, foganatosított közlekedés rendészeti intézkedés miatt terjesztette elő 2015. június 4-én panaszát.

Panaszos elmondja, hogy 2015. május 27-én a boltból kerékpárral hazafelé tartott, ezt szemtanúkkal is bizonyítani tudja, amikor a rendőrök autójukkal hosszabb távon kísérték, miközben hangosan gúnyolták. Mikor megkérdezte a rendőröktől, hogy miért követik és gúnyolják, akkor a két rendőr kiugrott az autóból, panaszost bevágták a kocsiba, megbilincseltek és levitték a M. rendőrkapitányságra, hogy előállítsák. B.-on a rendőrautóban, miközben meg volt bilincselve, elkérték a panaszostól a személyi igazolványát, semmi nem volt nála, de kérte a rendőröktől, hogy mivel az otthonától kb. 500 méterre vannak,

¹ Az Rtv. 93/A. §. (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük

kanyarodjanak arra és megmutatja neki. A rendőrök erre nem voltak hajlandóak, a kerékpárját a megvásárolt termékekkel együtt bevágták az árokba, kérdésére, hogy mit akarnak tőle, miért csúfolnak, de nem válaszoltak. Panaszos azért fordult a testülethez, mert ez az első alkalom, hogy tiszteletlenül lépnek fel vele szemben a rendőrök, folyamatosan büntetik, apró-cseprő okot keresve. A beadvány végén a panaszos feleségének megjegyzése szerint mivel a férje fogyatékos, ezért cukkolják az eljáró rendőrök

A panaszos beadványa mellékleteként csatolt egyes orvosi dokumentumokat, ami szerint a panaszos súlyosan fogyatékos. Egyebekben a panaszos által csatolt orvosi dokumentumok részletes ismertetésétől a Testület eltekint.

II.

A Testület az ügy érdemi vizsgálata, a tényállás alaposabb megismerése érdekében felvilágosítást kért az Országos Rendőr-főkapitányság Ellenőrzési Szolgálatán keresztül az ügyben illetékes rendőrkapitányságtól, valamint megküldeni kérte az ügygel kapcsolatos rendőrségi dokumentumokat és konkrét kérdésekkel kapcsolatban a rendőrség álláspontját.

1) A Testület megkeresésére az intézkedést foganatosító rendőrkapitányság vezetője, Sz. Á. r. alezredes által a sérelmezett intézkedésről tett, 2015. augusztus 6-án kelt jelentés szerint:

Az intézkedés alapjául szolgáló körélménynek a következők voltak: Az intézkedés alá vont személy, panaszos a B. településen, a vele egy irányba haladó öt lassan utolérő járőrszolgálatot ellátó gépkocsit észlelve, a rendőröket „felelősségre vonta, azért, mert szerinte őt a gépkocsival követték. Hivatkozva a csatolt jelentésben foglaltakra valamint az intézkedő rendőrök parancsnokuk útján történő szóbeli meghallgatására, panaszos 2015. május 27-én 15:30 órakor az öt utolérő szolgálati gépkocsit észlelve megállt, mutogatott és többek között azt kiabálta a gépkocsi irányába, hogy „Mit követtek engem?”. Ekkor a járőr kocsit megállt, panaszos a kerékpárját a földre döntötte, a gépkocsihoz lépett, annak vezető oldali ajtaját kinyitotta és azt kiabálta, hogy „Mi a faszt követtek”? A rendőri intézkedés ekkor vette kezdetét.

A panaszossal kapcsolatos intézkedés jogalapja az Rtv. 13. § (1) bekezdése szerinti intézkedési kötelezettség, mely szerint „A rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve illet a tudomására hoznak”. Ezt egyben megalapozza az intézkedés célját is, mivel panaszos magatartása a közrendet veszélyeztette, így az intézkedésnek a jogellenes tevékenység megszakítása volt a célja. Panaszos az intézkedés során az intézkedésnek alapot adó magatartását bejegyezte az intézkedés ezen része figyelmeztetéssel lezárták. Az intézkedő rendőrök panaszost ismerték, azonban személyes adatait nem tudták és mivel az Rtv. 33.§ (2) bekezdés a) pont szerint az igazoltatott személy köteles – amennyiben igazoló okmányt nem tud felmutatni – személyi adatait a rendőrnek szóban megadni, így az intézkedés további része a személyes adatok megállapítására irányult.

A rendőrök az intézkedésről, annak megkezdéséről nem önálló elhatározásból döntöttek, hanem panaszos magatartása miatt intézkedési kényszerhelyzetbe kerültek, úgy az Rtv. 20. § (2) bek szerint előzetes közlésre nem is kerülhetett sor. Az intézkedés kezdetekor nevezett személyt személye adatainak igazolására szólították fel, melynek ő nem tett eleget. Figyelmeztették panaszost, hogy amennyiben nem hajlandó magát igazolni, előállítás fog

következni, mely ezt követően meg is történt. A rendőrök a panaszost nem csúfolták, nem is akartak tőle semmit, az intézkedést ő váltotta ki.

A rendőrök hangneme, bánásmódja a rendelkezésre álló adatok alapján megfelelt az ide vonatkozó, fentebb említett jogszabályokban foglaltaknak. Megjegyzendő, hogy panaszos már több alkalommal, a vele kapcsolatos intézkedések és eljárások során minden esetben hivatkozott arra, hogy ő szellemi fogyatékos, így őszinte a hatóság emiatt nem tud vele szemben fellépni. Állítása szerint fennálló fogyatékoságát minden olyan alkalommal hangsúlyozza, amikor rá nézve negatív hatástól tartott. A konkrét esetben is ez történt, a rendőrök nem gúnyolták. Nem merült fel részrehajlás az intézkedés során. A területileg illetékes rendőrök és parancsnokuk is kijelentették minden intézkedésnél elhangzik, tőle, hogy „Büntessetek meg, jelentsetek fel, nem érdekel, úgyszem tudtok velem kezdeni semmit, mert fogyatékos vagyok.”

A panaszos mind szóban, mind fizikálisan ellenállt az intézkedésnek, így ellene testi kényszert, valamint bilincselést kellett alkalmazni. A panaszos igazoltatásának célja személyes adatainak megállapítása volt. Az intézkedő rendőrök a fentiek szerint jártak el, testi kényszer alkalmazására, bilincselés alkalmazására – ellenszegülésének megtörése érdekében. A bilincselés időtartama 15:30-15:45-ig – 15 perc volt. Az előállítás jogalapja az Rtv. 33.§ (2) bekezdés a) pont, időtartama 15:30-16:20 – 50 perc volt, ezt követően szabadon bocsátása megtörtént. Az előállítás időtartama alatt B. településről M. településre szállították, az ehhez szükséges adminisztrációs feladatokat az intézkedők végrehajtották, panaszos adatait megállapították, igazolást átadták. Panaszos először a dokumentumokat nem volt hajlandó aláírni, majd végül mégis aláírta.

A panaszos a kerékpárját az út mellé, egy fal közelében tette le a földre. Az intézkedő rendőrök által elmondottak szerint mielőtt a helyszínről elszállították, ez arra járó, általa ismert helyi nőre bízta a kerékpárját és a megvásárolt termékekkel, így az őrizetlenül nem maradt. Ennek a nőnek az adatait nem ismerték. A panaszos ellen az intézkedő rendőrök a 2012. évi II. tv. 207.§ (1) bekezdésébe ütköző köteleességek megszegése miatt feljelentést tett. a m.-i Rendőrkapitányság Ig. Osztályán folyamatban van a 05806/326/2015. szabs. szám alatt.

2) A panaszos előállításáról, a vele szemben alkalmazott kényszerítőeszköz alkalmazásáról szól jelentés szerint:

2015. május 27-én 15:30 perckor a panaszossal szemben igazoltatás, személyi szabadságában korlátozott személy átvizsgálása és igazolást megtagadó személy előállítása ügyében. A testi kényszer, ellenszegülés megtörése érdekében bilincs használata, mely alkalmazására figyelmeztetés történt.

B. I. r. tzls. 2015. május 27-én 15:25 perckor szolgálata teljesítése során B. településen közlekedett szolgálati gépkocsival, előtte kerékpárral haladt egy számára látásból ismert helyi lakos – a panaszos -, aki haladás közben hátranézett, megállt, majd elkezdett a gépkocsi felé kézzel mutogatni, közben kérdezte, hogy „mit követtek engem” Közben kerékpárját a földre helyezte, odalépett a vezető oldali ajtó mellé, azt kinyitotta, majd ordítva kérdezte, hogy „mi a faszt követtek engem.” Kollégájával kiszálltak a gépkocsiból, majd a panaszost igazolásra szólította fel, kérte a személyi igazolványát. Erre azt közölte, hogy nincs nála az igazolvány, mire felszólította, hogy mondja be az adatait. A panaszos erre közölte, hogy nem mondja be az adatait, nem igazolja magát. A történetek után panaszost a „törvény nevében” szavak előre bocsátásával ismét felszólította, hogy igazolja magát, mire panaszos közölte, hogy nem

hajlandó. Ezt közölte panaszossal, hogy elő fogja állítani igazolás megtagadása miatt, mire panaszos közölte, hogy nem érdekli, vigyék be nyugodtan. Panaszos karját megfogta, hogy a gépkocsihoz kísérje, mire ellenállást tanúsított, megpróbálta magát kivonni az intézkedés alól. Ezt követően vele szemben testi kényszerrel alkalmaztak, majd panaszosra szolgálati patentbilincset helyeztek fel, „hátra” helyzetben, ellenszegülése megtörése érdekében, majd a gépkocsiba beültették és az ügyelet tájékoztatása után előállították az RK-ra, ahol panaszos bemondta adatait, amely valósnak bizonyult. Az iratok elkészülése után, a panaszost szabadon bocsátották. Az előállítás okáról a tájékoztató kiadásra került, az előállítás idejéről szóló igazolást kiadásra került.

A panaszossal szemben Rtv. 29. § (1) bekezdés szerinti igazoltatás, Rtv. 31. § (1) bekezdés szerinti személyi szabadságában korlátozott személy átvizsgálása, Rtv. 33. § (2) bekezdés. a) pont szerinti igazolást megtagadó személy előállítás került foganatosításra.

Az intézkedés során az alábbi kényszerítő eszköz került alkalmazásra:

- Rtv. 48. § d) pont ellenszegülés megtörése érdekében bilincs alkalmazása.
- Rtv. 47. § testi kényszer

3) A panaszos előállításának időtartamáról az intézkedést foganatosító rendőrkapitányság által kiállított igazolás szerint 2015. május 27-én 15 óra 30 perctől 16 óra 20 percig tartott. Az előállítás időtartama alatt a panaszosnak sérülése nem keletkezett, panaszosként élt. A panaszos az aláírásával hitelesítette az igazolást.

4) A panaszos az előállítás során tett nyilatkozata a vonatkozó tájékoztatást megkapta öt órát meghaladó előállítása esetére élelmezést nem kért, valamint nem szenved olyan egészségügyi problémában, ami meghatározott időközönkénti étkeztetést tenne szükségessé. A panaszos az intézkedéssel szemben panaszosként él, az előállítás alatt orvosi ellátásban nem részesült, betegségben nem szenved, élelmezést nem kért. A panaszos a nyilatkozat aláírásával hitelesítette

5) A panaszossal szembeni kényszerítő eszköz alkalmazásának parancsnoki kivizsgálásáról szóló jelentés szerint az elfogás és a bilincs alkalmazása jogszerű, szakszerű, szükséges és arányos volt.

6) A rendőrség mellékelte a panaszos előállításának során letéti tárgyairól felvett jegyzőkönyv másolati példányát, amelynek részletes ismertetésétől a Testület eltekint.

III.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) és a 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) rendelkezéseire – a panaszos kifogásaival összefüggésben az alábbi megállapításokra jutott.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedés érintette a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye II. cikkében foglalt emberi méltósághoz, IV. cikkében foglalt személyi szabadsághoz, VI. cikkében foglalt személyes adatok

védelméhez, valamint a XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz való jogát, az alábbiak szerint.

1) A Testület elsőként azt értékelte, hogy a rendőrség a panaszost indokoltan, kellő jogszabályi felhatalmazás birtokában vont-e intézkedés alá.

Az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése rendelkezik a rendőr intézkedési kötelezettségéről. A hivatkozott jogszabályhely szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak.

A Szolgálati Szabályzat 9. § -a tovább részletezi az intézkedési kötelezettség szabályait. A Szolgálati Szabályzat 9. § (1) bekezdése kimondja, hogy a rendőr szabálysértés észlelése esetén feljelentést tesz, vagy – jogszabály által meghatározott esetekben – helyszíni bírságot szab ki. A szabálysértést észlelő rendőr figyelmeztetést azon szabálysértés esetén alkalmazhat, amely miatt helyszíni bírságot szabhat ki. Ugyanezen jogszabályhely (2) bekezdése szerint a figyelmeztetés során a rendőr a szabálysértés elkövetésén tetten ért személyt felszólítja a tevékenysége abbahagyására, és felhívja, hogy a jövőben tartózkodjon szabálysértés elkövetésétől.

A rendőrségi iratok tanúsága szerint az intézkedő rendőrök szolgálati gépkocsival haladtak, amikor figyelmesek lettek a panaszosra, aki integetett nekik.

A fentebb leírt magatartás a társadalom megbotránkoztatására, félelemkeltésre alkalmas magatartása az Rtv. 13. § alapján kellő jogalapot biztosított az intézkedéshez. a Testület utal rá továbbá, hogy a panaszos kerékpáron közlekedett az intézkedés megkezdésének idején, így jelen esetben alkalmazhatóak a Testület álláspontja szerint a közlekedésrendészeti intézkedés szabályai speciális is.

A közlekedésrendészeti intézkedés vonatkozásában a Testület utal arra, hogy az Rtv. 44. §-a szabályozza azt, amelynek (1) bekezdés b) pontja értelmében a rendőr az Rtv.-ben és a külön jogszabályban meghatározott közlekedésrendészeti feladatának ellátása során a közlekedési rendszabályok megtartását, a járműhasználat szabályszerűségét, az okmányokra és a felszerelésekre vonatkozó előírások megtartását, a jármű birtoklásának jogszerűségét, az üzemben tartó, illetőleg a használó személyazonosító adatait, a jármű közlekedésbiztonsági állapotát és adatait a forgalomban és a telephelyen – a jogszabályban meghatározottak alapján – ellenőrizheti. Ugyanezen bekezdés d) pontja szerint a járművezetésre jogosító engedélyt (okmányt), a jármű üzemben tartására vonatkozó hatósági engedélyt (okmányt), a rakományhoz tartozó okmányokat, valamint a jármű hatósági jelzését – a külön jogszabályban meghatározottak szerint – a helyszínen elveheti.

A Testület megítélése szerint az Rtv. 44. §-a egyfajta általános felhatalmazást nyújt a rendőr számára ahhoz, hogy a közlekedés szabályok megtartását ellenőrizze. Ennek keretében a rendőr ellenőrizheti a gépjármű okmányaira vonatkozó előírások megtartását, a jármű birtoklásának jogszerűségét, az üzemben tartó, illetőleg a használó személyazonosító adatait. Megjegyzendő, hogy ez az intézkedési jog akkor is megilleti a rendőrt, amikor egyébként jogsértésre utaló körülményt nem észlel.

A Testület – a hivatkozott jogszabályi rendelkezések és a megismert körülmények alapján az intézkedő rendőrök a jogszabályi előírásoknak megfelelően, kellő jogalap birtokában jártak el a panaszossal szemben, így nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga.

2) A Testület vizsgálta a panaszos igazoltatásának jogalapját.

Rtv. 29. §-ának (1) bekezdés szerint a rendőr feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek személyazonosságát a közrend, közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani.

A jelen állásfoglalás II. rész 1) pontjában leírt történeti tényállás, ami a rendőrök részéről megalapozta az intézkedést, valamint a közlekedésrendészeti intézkedés speciális szabályai szintén megalapozzák a panaszos igazoltatását.

A Testület álláspontja szerint az intézkedő rendőrök az igazoltatást megfelelő jogalappal hajtották végre, ezért az a panaszos személyes adatok védelméhez fűződő alapvető jogát nem sértette.

2) A Testület vizsgálta a panaszossal szemben alkalmazott bilincselés jogalapját.

A panaszos beadványában sérelmezte bilincselését. A panaszos úgy nyilatkozott, hogy a panaszost hangosan gúnyolták a rendőrök az intézkedés megkezdése előtt, amikor pedig ezt szóvá tette bevágták a rendőrautóba, megbilincseltek és előállították.

A Testület rendelkezésére álló rendőrségi iratok szerint az eljáró rendőr felszólította a panaszost személyazonosságának igazolására. A panaszos közölte, hogy nincsenek nála papírjai. A rendőr felszólította a panaszost, hogy mondja be személyes adatait. A panaszos közölte, hogy nem mondja be adatait. A panaszost ismét felszólították, a törvény nevében szavak előrebocsátásával, hogy igazolja magát. A panaszos ekkor sem volt hajlandó igazolni magát. Az eljáró rendőr közölte, hogy akkor előállítja, mire a panaszos azt mondta, hogy vigyék be nyugodtan, nem érdekli. Ezt követően a rendőrök a panaszost a szolgálati gépkocsihoz kívánták kísélni, mire a panaszos ellenállást tanúsított, megpróbálta kivonni magát az intézkedés alól. Ezt követően testi kényszerrel, majd az ellenállás megtörése érdekében bilincset alkalmaztak.

Az Rtv. 47. § szerint „a rendőr - intézkedése során - az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszerrel) alkalmazhat.”

A Szolgálati Szabályzat 40. § (1) bekezdés szerint „a megfogás, a leszorítás, az elvezetés vagy más, a rendőr által fizikai erő kifejtéssel alkalmazott, valamely cselekvésre vagy cselekvés abbahagyására irányuló kényszerítés (a továbbiakban: testi kényszer) akkor alkalmazható, ha a rendőri erőfölény vagy az intézkedés alá vont személy állapota, magatartása folytán a rendőri intézkedés eredményessége ezzel biztosítható.”

A bilincselés jogalapja a rendőrségi iratok és jelentések alapján az Rtv. 48. § d) pontja volt, amely szerint „a rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy ellenszegülésének megtörésére.”

A Szolgálati Szabályzat 41. § (1) a-d) pontjai szerint, bilincs alkalmazása, az Rtv. 48. §-ában meghatározott esetekben különösen azzal szemben indokolt

- a) aki erőszakos, garázda magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi kényszerrel nem készíthető,
- b) aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, valamint az intézkedésben közreműködőt megtámadja,
- c) akinek az elfogására bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg,
- d) akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg,

Az Rtv. 16. § (1) bekezdés szerint „a rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége enélkül is biztosítható.”

A Testület a kényszerítő eszköz alkalmazásával kapcsolatban figyelembe vette tehát az Rtv. 15. § szerinti arányosság elvét, amely szerint „több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.” Az arányosság követelményének a Testület álláspontja szerint elvi értelemben kell érvényesülnie a rendőrség minden eljárása során.

Másrészt a Testület figyelembe vette Szolgálati Szabályzat 39. § (1) bekezdését, amely alapján „az Rtv. szerinti kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az intézkedés alá vont magatartása, ellenszegülésének mértéke annak Rtv. szerinti alkalmazását indokolja. A nagyobb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz akkor alkalmazható, ha a kisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre vagy sikere eleve kilátástalan.”

A rendőr által alkalmazható kényszerítő eszközök közül a testi kényszer a legenyhébb, amelyet a bilincselés követ. A fenti rendelkezések alapján a kényszerítő eszközöket az arányosság és fokozatosság elvének megfelelően kell alkalmazni.

Mivel a rendőrség és a panaszos előadása az intézkedéssel szembeni ellenállás tekintetében teljes mértékben ellentmondó egymásnak a Testület a bilincselés jogalapja tekintetében nem tudott érdemi vizsgálatot folytatni.

A panaszos hivatkozott szemtanúkra beadványában, akik álláspontja szerint végig látták a sérelmezett intézkedést, a Testület felhívására, azonban nem jelölte meg ezen szemtanúk személyazonosságát, így a Testület nem tudott nyilatkozatokat beszerezni, arra vonatkozólag, hogy megvalósult-e ellenszegülés a panaszos részéről, a rendőrség felszólította-e, figyelmeztette-e a panaszost testi kényszer alkalmazására. Amennyiben pedig ezen előbbi események megvalósultak ténylegesen alkalmazott-e a bilincselést megelőzően testi kényszert a rendőrség a fokozatosság elvének megfelelően és csak ennek sikertelensége esetén

alkalmazott-e bilincset a szükségesség elvének megfelelően. Mivel ezen kérdések a megismert tényállás tekintetében tisztázatlanok maradtak a Testület nem tudta megállapítani, hogy a bilincselés jogalapja sértette-e a panaszos emberi méltósághoz való jogát.

A Testület álláspontja szerint a panaszossal szemben alkalmazott bilincselés tekintetében a panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelme nem megállapítható.

3) A Testület ezt követően a panaszos előállításának jogszerűségét és időtartamát vizsgálta meg.

a) A rendőrségi iratok tanúsága szerint a panaszost az Rtv. 33. § (2) bekezdés a) pontja alapján állították elő. A hivatkozott jogszabályhely szerint a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki a rendőr felszólítására nem tudja magát hitelt érdemlően igazolni, vagy az igazolást megtagadja.

Mint ahogy a fenti jogszabályi rendelkezésből is kiolvasható, az előállítás Rtv. 33. § (2) bekezdés a) pontján alapuló előállítás az intézkedő rendőr mérlegelése – lásd: „állíthatja” kifejezés - alapján foganatosítható. Ezért a testület vizsgálta, hogy a rendőr mérlegelése alapján történő előállítás megfelelt-e, a már idézett Rtv. 15. §-ban foglalt arányosság követelményének.

A Testület által rekonstruált tényállás szerint, mint ahogy a Testület jelen állásfoglalás III. rész 2) pontjában kifejtette fennállt a panaszos igazoltatásának jogalapja, azonban a panaszbeadvány és a rendőrségi iratok is egybehangzóak abban a tekintetben, hogy a panaszos nem tudta magát igazolni.

A panaszos úgy nyilatkozott, hogy kérte a rendőröket kanyarodjanak a panaszos lakásához és ott meg tudja mutatni igazolványait. A rendőrségi iratok tanúsága szerint a panaszost felszólították, mondja be adatait, azonban ennek nem tett eleget.

A Szolgálati Szabályzat 28. § (5) bekezdés szerint az igazolás megtagadása vagy a személyi adatok hitelességének hiánya miatt megkezdett előállítás végrehajtását mellőzni kell, ha az intézkedés alá vont személy az előállítás közben megfelelően igazolja magát, vagy személyazonosságát a rendőr megállapította, és ellene bűncselekmény megalapozott gyanúja nem merült fel, kivéve, ha vele szemben kényszerítő eszköz alkalmazására került sor.

A Szolgálati Szabályzat fenti rendelkezéséből megállapítható, hogy mivel kényszerítő eszköz alkalmazására került sor az előállítást mellőzésére abban az esetben sem lett volna lehetősége a rendőrnek, ha a panaszos személyazonosságát megállapítja.

A Testület álláspontja szerint a megismert tényállás folytán az előállítás megfelelő jogalappal történt és nem sérti az Rtv. 15. §-ban lefektetett arányosság követelményét.

A Testület a körülmények összességének értékelését követően arra az álláspontra jutott, hogy a fentiek alapján fennállhatott az előállítás feltétele. Az Rtv. 33. § (2) bekezdésének a) pontja megfelelő jogalapot biztosított az előállításához.

b) A Testület ezt követően azt értékelte, hogy a panaszos előállításának időtartama a jogszabályi előírásoknak és az arányosság követelményének megfelelt-e.

Az Rtv. 33. §-ának (3) bekezdése tartalmazza az előállítás időtartamára vonatkozó rendelkezéseket. Ennek értelmében a személyi szabadság csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozható. Ezt az időtartamot a rendőri szerv vezetője egy alkalommal, 4 órával meghosszabbíthatja, amennyiben ez indokolt és az előállítás célja még nem valósult meg. Az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani.

A Testület ehelyütt is hivatkozik az arányosság követelményére is, amelyet az Rtv. 15. §-ának (1) bekezdése úgy határoz meg, hogy a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával.

Az előállítás időtartamáról kiállított igazolás szerint a panaszos előállítása 2015. május 27-én 15 óra 30 perctől 16 óra 20 percig, összesen 50 perc időtartamban tartott.

A Testület által rekonstruált tényállás szerint ez idő alatt sor került a panaszos elszállítására, az illetékes rendőrkapitányságra, a személyazonosító adatok ellenőrzésére, a letéti tárgyak leadására, illetve az erről szóló jegyzőkönyv elkészítésre, a szükséges tájékoztatások megadására, nyilatkozatok kitöltésére, a letéti tárgyak kiadására és a szabadon bocsátásra. A Testület álláspontja szerint, ezen cselekmények indokolják az 50 perces időtartamot.

Mindezek alapján az előállítás időtartama miatt a Testület álláspontja szerint nem sérült a panaszos személyi szabadsághoz való joga.

5) A panaszos beadványában sérelmezte az eljáró rendőrök hangnemét és bánásmódját

A rendőrök magatartásával kapcsolatban a Testület felhívja a figyelmet az Rtv. 2. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezésekre. Az Rtv. 2. §-a (1) bekezdésének második mondata szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. Az intézkedő rendőröktől – mint a közhatalmi funkciót ellátó szerv tagjaitól – minden esetben elvárható az udvarias és kulturált fellépés. Az említett rendelkezés alapján a Testület hangsúlyozza, hogy a rendőrökre, mint a közhatalom képviselőire különös súllyal nehezedik az emberi méltóság, és az emberi jogok tiszteletben tartásának kötelezettsége, ezért minden körülmények között elvárható a tisztességes, az általa képviselt közfeladat mértékéhez méltó, a másik személy emberi méltóságát mindenkor szem előtt tartó viselkedés és hangnem.

A Testület ezzel kapcsolatban szükségesnek tartja kiemelni a Magyar Köztársaság Rendőrségének Etikai Kódexét, amelynek 1. pontja előírja: a rendőr „önként vállalt hivatásával szemben különleges társadalmi elvárások érvényesülnek, melyekre szolgálati viszonyának fennállása alatt mindvégig figyelemmel kell lennie.” Az 5. pont szerint: „a rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit (...) indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz (...) megalázó bánásmódot és ezt másoktól sem tűri el.” A 7. pont utolsó mondata szerint „tudatában van annak, hogy saját személyén keresztül az egész testület megítéléséért is felelős.”

A Testület továbbá jelen esetben is irányadónak tartja a korábbi állásfoglalásaiban [lásd pl. a 65/2008. (VIII. 18.) sz. állásfoglalás indokolása II. részének 3. pontját] megfogalmazottakat, miszerint „a rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is első sorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerülnek – más állampolgárokénál magasabb

erkölcsi tartás, fokozottabb türelmesség és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, így az államszervezetten belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel arányosan azonban az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számon kérhetőség lehetőségeit is megteremtve.”

A panaszos panaszbeadványában úgy nyilatkozott, hogy a panaszost hangosan gúnyolták a rendőrök az intézkedés megkezdése előtt, amikor pedig ezt szóvá tette megbilincseltek és előállították. Kerékpárját az árokba dobták és a panaszos kérdésére, hogy mit akarnak, miért csúfolják nem válaszoltak. A panaszos szerint nem ez volt az első alkalom, hogy tiszteletlenül léptek fel vele szemben. A panaszos felesége szerint férjét azért csúfolják, mert fogyatékos.

Az ügyben keletkezett rendőrségi iratok egyöntetűen úgy foglalnak állást, hogy a rendőrök hangneme és bánásmódja megfelelt a jogszabályokban foglaltaknak. A panaszos már több alkalommal a vele kapcsolatos intézkedések és eljárások során minden esetben hivatkozott arra, hogy ő szellemi fogyatékos, így őszinte a hatóság emiatt vele szemben nem tud fellépni. Az állítólagos fogyatékoságát minden olyan alkalommal hangsúlyozta, amikor rá nézve negatív hatástól tartott. A konkrét esetben is ez történt a rendőrök nem gúnyolták a panaszost. Nem merült fel részlelhajlás sem az intézkedés során. A területileg illetékes rendőrök és parancsnokuk is kijelentették, minden intézkedésnél elhangzik a panaszostól, hogy „büntessetek meg, jelentsetek fel, nem érdekel, úgyszemint tudtok velem semmit kezdeni, fogyatékos vagyok”.

A fentiek alapján a panaszos és a rendőrség álláspontja között olyan ellentét feszül, amit a Testület a rendelkezésére álló iratokkal nem tud feloldani, ezért Testület úgy foglalt állást, hogy a panaszos emberi méltóságához való jogának sérelme nem megállapítható.

IV.

A Testület – a hivatkozott jogszabályi rendelkezések és a megismert körülmények alapján az intézkedő rendőrök a jogszabályi előírásoknak megfelelően, kellő jogalap birtokában jártak el a panaszossal szemben, így nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga. A Testület álláspontja szerint az intézkedő rendőrök az igazoltatást megfelelő jogalappal hajtották végre, ezért az a panaszos személyes adatok védelméhez fűződő alapvető jogát nem sértette. A Testület álláspontja szerint a panaszossal szemben alkalmazott bilincselés tekintetében a panaszos emberi méltóságához való jogának sérelme nem megállapítható. A Testület a körülmények összességének értékelését követően arra az álláspontra jutott, hogy a fentiek alapján fennállhatott az előállítás feltétele. Az Rtv. 33. § (2) bekezdésének a) pontja megfelelő jogalapot biztosított az előállításához. Az előállítás időtartama miatt a Testület álláspontja szerint nem sérült a panaszos személyi szabadsághoz való joga. A panaszos és a rendőrség álláspontja között olyan ellentét feszül, amit a Testület a rendelkezésére álló iratokkal nem tud feloldani, ezért Testület úgy foglalt állást, hogy a panaszos emberi méltóságához való jogának sérelme nem megállapítható.

Mindezekre tekintettel a Testület állásfoglalását a rendelkező részben foglaltak szerint alakította ki, és az Rtv. 93. §-ának (2) bekezdése szerint a panasz áttételéről döntött.

Budapest, 2015. november 26.

Dr. Lukács Tamás
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Wildner Domonkos
testületi tag

Dr. Cservák Csaba
előadó testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTÉSTÜLET